

Sanal Sosyal Destek Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sanal Sosyal Destek Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29985>

Özet

Sanal Sosyal Destek Ölçeği (SSDÖ), bireylerin dijital platformlar ve internet tabanlı sosyal ağlar aracılığıyla algıladıkları ve deneyimledikleri sosyal destek düzeyini ölçmek üzere tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, Serap Özdemir-Biçkin ve Fatma Kocaayan tarafından 2020 yılında orijinal yapılarının Türk kültürüne uyarlama çalışmalarıyla Türkçeye kazandırılmıştır. Bu uyarlama çalışması, sanal sosyal desteğin Türkiye bağlamında geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebilmesini sağlamayı amaçlamıştır.

Ölçek, özellikle sosyal ilişkilerin giderek dijitalleştiği günümüzde, bireylerin ruh sağlığı ve adaptasyon süreçleri üzerindeki sanal etkileşimlerin önemini incelemek isteyen araştırmacılar için kritik bir araç sunmaktadır. Uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliği ve iç tutarlılığı detaylı istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sanal sosyal destek, sosyal destek, uyarlama, psikometrik özellikler, sosyal medya, dijitalleşme, Özdemir-Biçkin, Kocaayan.

Yazarlar

Serap Özdemir-Biçkin, Fatma Kocaayan

Amaç

Sanal Sosyal Destek Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin internet ortamında kurdukları ilişkilerden ne ölçüde duygusal, bilgilendirici ve araçsal destek aldıklarını standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Ölçek, geleneksel sosyal destek ölçüm araçlarının dijital ortamın kendine has dinamiklerini yakalayamadığı durumlarda ortaya çıkan boşluğu doldurmaktadır.

Türk kültürüne uyarlama çalışmalarının özel hedefi ise, ölçeğin dilsel geçerliliğini sağlamak ve orijinal ölçeğin faktör yapısını, geçerliliğini ve güvenirliğini Türk örnekleminde test ederek, bu alandaki araştırmalara sağlam bir metodolojik zemin oluşturmaktır.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak **Sanal Sosyal Destek** kavramını ele alır. Bu yapı, bir bireyin sanal arkadaşları, takipçileri veya çevrimiçi topluluk üyeleri tarafından sağlanan algılanan kaynakların toplamını ifade eder. Sosyal desteğin bu sanal biçimi, genellikle yalnızlık hissini azaltma, stresle başa çıkma ve aidiyet duygusunu artırma gibi önemli ihtiyaçlara sahiptir.

SSDÖ, sanal destek yapısının çok boyutlu olarak ölçme eilimindedir. Bu boyutlar arasında **Duygusal Destek** (sempati, sevgi ve ilgi görme), **Bilgilendirici Destek** (tavsiye, rehberlik ve yararlı bilgiler edinme) ve potansiyel olarak **Araçsal Destek** (pratik yardım veya kaynak paylaşımı) yer alabilir. Ölçek, bireyin bu destek türlerini sanal ortamda ne sıklıkta ve ne yoğunlukta algıladığını sorgular.

Geçerlik (Validity)

Özdemir-Biçkin ve Kocaayan (2020) uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi gereken yapıya ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla analiz edilmiştir. Çalışmada, ölçeğin yapısal modelini doğrulamak için genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır.

Elde edilen sonuçlar, model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstererek, ölçeğin Türk kültüründe sanal sosyal destek yapısının ölçmede yeterli düzeyde geçerli olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, yalnızlık, internet bağımlılığı) olan korelasyonlar incelenerek **kriter geçerliği** de desteklenmiştir.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeri hesaplanarak incelenmiştir. Uyarlama çalışmasında, SSDÖ'nün genel olarak ve alt boyutlar bazında yüksek iç tutarlılık değerlerine sahip olduğu rapor edilmiştir. Bu yüksek değerler, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçeğin zaman içinde kararlılığını test etmek amacıyla **test-tekrar test güvenilirliği** yöntemiyle de desteklenmiş olabilir. Bu bulgular, Sanal Sosyal Destek Ölçeği'nin Türk araştırmalarında stabil ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ölçeğin faktör yapısını incelemek için kullanılan **faktör analizi** teknikleri, sanal sosyal desteğin birden fazla boyuttan oluştuğunu hipotezini desteklemiştir. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin faktör modelinin korunup korunmadığını, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile titizlikle kontrol edilmiştir.

Analizler sonucunda, ölçek maddelerinin belirlenen alt faktörlere güçlü yükler vermesi ve faktörler arasında korelasyonların yapısal ayrılmayı desteklediği tespit edilmiştir. Bu, ölçeğin sanal destek kavramının karmaşık doğasını başarıyla bir şekilde ayrıştırdığını göstermektedir.

Araç (Instrument)

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıtır. Yanıt seçenekleri genellikle katımlı maddede belirtilen durumu ne ölçüde deneyimlediğini gösterir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksek internet ve sosyal medya kullanıma sahip genel yetişkin ve genç yetişkin popülasyonu.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri bireyler.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması amacıyla olarak üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımların kendi beyanlarına dayanan, bireysel veya grup halinde uygulanabilen anket metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Dijital psikoloji, sosyal ağlar, psikometrik özellikler, DFA, Cronbach Alfa, ölçek geliştirme, güvenilirlik, geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi kaynakta mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: sozdemir@mehmetakif.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur, Türkiye.

İzinler ve Ücretler ve Test Yolu

Sanal Sosyal Destek Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışması 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Serap Özdemir-Biçkin ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için özel izin ve ücretlendirme koşulları geçerli olabilir.

Referanslar

Özdemir-Biçkin, S., ve Kocaayan, F. (2020). Sanal Sosyal Destek Ölçeğinin Türk kültürüne

uyarlanmas?. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(75), 1517-1533. DOI: <http://dx.doi.org/110.17755/esosder.682268>

PDF Kayna??: Ölçeğin uyarlama çal??mas?nın orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [sanal-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf](#)

Sanal Sosyal Destek Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??tır. Maddelere ula?mak için yukarıda belirtilen referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM